

Concluzie

Din bulbii *Lilium henryi* Baker au fost izolate și stabilită structura chimică la 4 glicozide steroidice acilate dintre care lilionina H este o glicozidă nouă.

Bibliografie

1. Goreanu Gh. Proprietatea antioxidantă a asparagozidei H: 3-O-[β -D-Xylp (1 \rightarrow 4)]-O- β -D-Glcp (1 \rightarrow 4)] – O-[β -D – Glcp (1 \rightarrow 3) – O – [β -D – Glcp-1] – 26-O – [β -D – Glcp] – (25S)–furost-5 β , 3 β , 22 α , 26-triol din *Asparagus officinalis* L. În: Curier medical.Chișinău, 2002, nr 2, p.25-27.
2. Goreanu Gh., Bobeică V., Ivanova R., Chintea P. Activitatea antiradicală a glicozidelor steroidice izolate din *Asparagus officinalis* L. În: Curier medical.Chișinău, 2009, nr 3, p.53-55.
3. Goreanu Gh. Proprietatea antioxidantă a tirozidei 3-O-[α -L – Rhap (1 \rightarrow 2)] – O – [β -D – Glcp – (1 \rightarrow 4)] – O – β -D – Glcp-izonartogenina-(25 R) – spirost-5-en-3 β , 27-diol-27-O-(3-hidroxi-3-metilglutaroil) din *Lilium henryi* Baker. În: Analele științifice ale USM. Chișinău, 2000, p. 174-175.
4. Василенко Ю.К., Фролов Л.М., Чомаева С.Х., Скульте И.В., Руссу Г.В., Горяну Г.М. Гиполипидемические свойства суммы стероидных гликозидов из Лилии Генри. В материалах II съезда фармацевтов Молдавии. (Тезисы докладов). Из-во Тимпул. Кишинев, 1985, с. 147-148.
5. Кинтя П.К., Василенко Ю.К., Горяну Г.М. и др. Поиск гипохолестеринемических средств в ряду стероидных гликозидов. В: Химико-фармацевтическом журнале. Москва, Медицина, 1981, nr 9, с.55-60.

CARACTERISTICA FLORISTICĂ A COLECȚIEI DE PLANTE MEDICINALE A CENTRULUI DE CULTIVARE A PLANTELOR MEDICINALE A USMF „NICOLAE TESTEMIȚANU”

Tatiana Calalb, Irina Balan, Ion Ungureanu
Catedra Farmacognozie și Botanică farmaceutică

Summary

Floristic characteristic of the medicinal plants collection of the centre of medicinal plants cultivation of smpu „nicolae testemitanu”

The collection of medicinal plants of the Centre of Medicinal Plants Cultivation of SMPU „Nicolae Testemitanu” were evaluated on the complex of botanical parameters (biomorphological type, period of vegetation, sistematic index, the proportion of local and alohtonic plants), pharmacognostical characteristics accoding the type of vegetal drug (*herba, radices, rhizomata, bulbus, tuber, stipites, gemmae, flores, turiones, fructus, semina*) and its chemical composition, pharmacological effects according to the therapeutical action on the principal organ systems and toxicological aspects based on the type of toxic organ and its chemical composition.

Rezumat

Colecția de plante medicinale a Centrului de Cultivare a Plantelor Medicinale a USMF „Nicolae Testemițanu” s-a evaluat printr-un complex de indici botanici (tipul biomorforlogic, durata vieții plantei, compoziția floristică și apartenența sistematică, ponderea PM autohtone și a PM alohtone, PM cultivate și PM spontane din colecție, categoria de rarietate a plantelor, farmacognostic după tipul produsului vegetal (*herba, radices, rhizomata, bulbus, tuber, stipites, gemmae, flores, turiones, fructus, semina*) și compoziția chimică a lor, farmacologic conform

acțiunii terapeutice asupra principalelor sisteme de organe și toxicologic după tipul organului toxic și compoziția chimică.

Actualitatea

Omul fiind parte componentă și integrată a Naturii, înzestrat cu spiritul cognitiv, de-a lungul anilor în baza observațiilor a acumulat cunoștințe practice despre virtuțile tămăduitoare ale plantelor. În veșnica căutare, omul a observat că anumite plante aplicate pe răni alinau durerea, favorizând cicatrizarea acestora, iar altele consumate, vindecau diferite afecțiuni trupești și sufletești. În acest scop au fost create primele colecții de plante medicinale (PM) pe lângă mănăstiri și biserici. Interesul vădit față de plante a condus la inițierea școlilor farmaceutice, preocupate de studiul biologic, chimic și terapeutic al PM pentru dezlegarea misterului lor tămăduitor. Odată cu evoluarea civilizației, colecțiile de PM au devenit indispensabile pentru dezvoltarea învățământului farmaceutic.

În Japonia, facultatea Farmacie a Universității Keio, o.Tokyo dispune de colecția „*Urawa-Kyoritsu campus and MP garden*” cu 600 specii, a Universității Showa din acelaș oraș – 980 specii, iar cea din o.Osaka posedă colecția „*Medicinal Herb Garden*” cu 800 specii. Universitatea de Farmacie din o.Chiang Mai (China) are colecția „*Medicinal Plant Garden*” cu 500 specii, a Universității Nirma, o.Gujarad (India) cu colecția „*Nirma Herbal Wealth*”, care include 170 specii [5]. Școala de Farmacie din Puerto Rico dispune de o colecție de 200 specii PM, iar în colecția „*The Dorothy Bradley Atkins Medicinal Plant Garden*” a facultății Farmacie a Universității Illinois, o.Chicago sunt 200 specii PM [6]. Universitatea de Medicină „Danylo Galitsky”, o.Lvov (Ucraina) utilizează colecția cu 150 specii PM a Grădinii Botanice, iar Colecția de PM a Universității de Medicină „I.M.Secenov”, o.Moscova (Rusia) include 300 specii, inclusiv 40 specii PM rare, incluse în Cartea Roșie a Rusiei.

USMF “Nicolae Testemițanu”, Chișinău (R.Moldova) pe parcursul a 12 ani a deținut colecția de PM “*Codru*” din s.Bursuc, raionul Nisporeni cu 250 specii, din anul 1992 studenții facultății Farmacie au utilizat colecțiile PM a Grădinii Botanice a AȘM, a Institutului de Genetică a AȘM, a Dendrariului, iar din anul 2002, colecția PM a Centrului de Cultivare a Plantelor Medicinale (CC a PM) a USMF “Nicolae Testemițanu”.

Scopul lucrării a fost evaluarea după indicii biologici, farmacognostici, toxicologici și farmacologici a colecției de PM din CC a PM a USMF “Nicolae Testemițanu”.

Materiale și metode

În calitate de materiale pentru studiu au servit actele normative, registrele, schemele, materialul foto a CC a PM a USMF „Nicolae Testemițanu”.

Colecția de PM s-a evaluat din punct de vedere botanic (tipul biomorfologic, durata vieții plantelor, tipul metamorfozelor, indicele taxonomic, gradul de raritate, originea și centrul nativ de formare a speciei), farmacognostic (tipul produsului vegetal și compoziția chimică), farmacologic (acțiunea terapeutică după sistemele de organe), toxicologic (grupa chimică de substanțe și gradul de toxicitate), comparativ cu cerințele programelor de studii la disciplinele planului de studii pentru studenții facultății Farmacie.

Rezultate și discuții

CC a PM a USMF a fost fondat de profesorul M.Bodrug în baza hotărârii Guvernului R.Moldova nr.1071 din 15.08.2002 [1,8]. Conform hotărârii, 4,39ha teren arabil, care aparținea diferitor primării din raionul Ialoveni au fost atribuite USMF „Nicolae Testemițanu” pentru crearea colecției de PM, iar ulterior, pentru creșterea PM în scop industrial s-au mai achiziționat 8,06ha. Fondarea CC a PM a urmărit obiectivele: introducerea PM autohtone prețioase și rar întâlnite din flora spontană; introducerea PM alohtone din programul de studii al facultății; efectuarea practicii de studii la Botanica farmaceutică și Farmacognozie; efectuarea investigațiilor științifice a PM insuficient studiate în teze de doctorat și licență; inițierea unui

genofond de bioconservare a PM rare din flora locală și din alte zone fizico-geografice. Lucrările au demarat cu partajarea terenurilor, construcția drumului, instalarea rețelelor electrice, rezervoarelor de apă și a sistemului de irigare prin picurare. CC a PM este localizat în partea de Sud-Vest a Zonei Centrale a R.Moldova, mărginit din 3 părți de pădure, iar din cea de Sud - teren arabil. Colecția de PM a fost repartizată în baza preferințelor ecologice ale plantelor, deoarece terenul este preponderent versant, care trece ușor în platou cu caracteristici de luncă.

• Evaluarea colecției de PM după indicii botanici

Colecția de PM servește în calitate de suport pentru efectuarea practicii de studii a studenților facultății Farmacie și însușirea programei la disciplina Botanică Farmaceutică [2]. Este necesar ca în colecție să fie o biodiversitate de PM după forma vitală, durata vieții, apartenența la diferite grupe taxonomice, originea PM. Evaluarea colecției de PM s-a efectuat printr-un complex de indici botanici: tipul biomorfologic, durata vieții plantei, compoziția floristică și apartenența sistematică, ponderea PM autohtone și a PM alohtone, ponderea PM cultivate și PM spontane din colecție, categoria de raritate a plantelor.

Evaluarea plantelor ierbacee după durata vieții

Din totalul speciilor de PM din colecție 72% constituie plantele ierbacee și 28% - plantele lemnoase. Analiza plantelor ierbacee după durata vieții denotă că 37 specii sunt plante anuale, 17 specii - plante bienale, iar plante perene – 105 specii. Ponderea cea mai mare din plantele ierbacee revine celor perene – 65%, după care urmează plantele ierbacee anuale – 24%, iar minimul revine plantelor ierbacee bianuale – 11 % (fig.1).

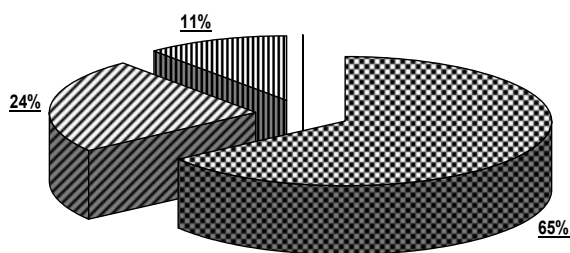

Fig.1. Distribuția plantelor ierbacee (%) după durata vieții

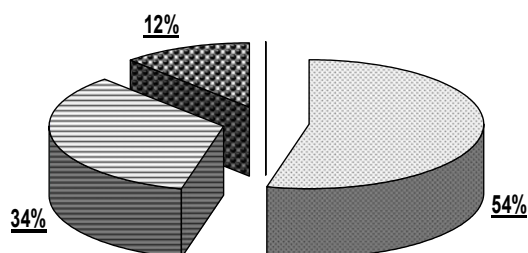

Fig.2. Distribuția plantelor lemnoase (%) după tipul biomorfologic

Cota parte (%) a speciilor lemnoase din colecție conform tipului biomorfologic se distribuie în felul următor: maximul revine arbuștilor – 54%, arborii constituie 34%, iar semiarbuștii, doar 12% (fig. 2). În rezultatul evaluării plantelor lemnoase conform formelor biomorfologice menționăm că colecția dispune de toate formele biomorfologice ale plantelor lemnoase cu excepția lianelor lemnoase cum ar fi iedera *Hedera helix*, lămâiul chinezesc *Schisandra chinensis*, necesare conform programei de studii. Menționăm că arborii și arbuștii din colecție aparțin la diferite familii taxonomice: *Rosaceae*, *Grossulariaceae*, *Caprifoliaceae* etc. În colecție sunt specii lemnoase (*Juniperus sabina*, *Ginkgo biloba*, *Pinus silvestris*) din fil. *Gymnospermatophyta*, incluse în programa de studii la Botanică farmaceutică.

Analiza plantelor medicinale după tipul organelor metamorfozate

Plantele ierbacee prezintă interes din punct de vedere al metamorfozelor organelor vegetative, care exprimă adaptarea organelor plantelor pe parcursul evoluției lor. Pentru studenții facultății Farmacie metamorfozele plantelor prezintă și interes aplicativ, deoarece la majoritatea PM substanțele biologice active sunt depozitate în rizomi, bulbi, tuberculi, bulbo-tuberculi, rizocarpi, care constituie produsul medicinal vegetal colectat pentru utilizarea atât în profilaxia și tratamentul diverselor maladii în medicina populară și științifică, cât și în calitate de materie primă pentru industria farmaceutică. În colecție sunt PM, care dezvoltă tuberculi cu conținut de amidon (*Solanum tuberosus*), rădăcini tuberizate bogate în inulină (*Helianthus tuberosus*), vitamine (*Daucus carota*, var.*sativa*, *Petroselinum crispum*), bulbi cu conținut de vitamine și ulei volatil (*Allium cepa*, *A.sativus*), rizomi lungi subțiri (microblaste) cu heterozide cardiotonice

(*Convallaria majalis*), rizomi groși (macroblaste) cu ulei volatil (*Inula helenium*, *Acorus calamus* și specii din g. *Iris*) și cu alcaloizi (*Scopolia carniolica*).

Evaluarea colecției de plante medicinale conform indicelui taxonomic

În programa de studii la Botanica farmaceutică un compartiment constituie sistematica vegetală, căruia îi revine și cel mai mare volum de ore (semestrul II al anului universitar). Programa de studii prevede 290 specii de plante din flora spontană și cultivată a R.Moldova, dar sunt și multe specii de PM din alte regiuni biogeografice. Speciile de plante din colecție cuprind spectrul taxonomic după familii de 85%, care constituie 62% din necesarul programei. Conform rezultatelor evaluării (fig.3) cele mai multe specii aparțin fam. *Asteraceae* (22), *Rosaceae* (21) și *Lamiaceae* (18), apoi în descendență urmează fam. *Fabaceae* (14), *Apiaceae* (11), *Solanaceae* (7), *Papaveraceae* (7), *Malvaceae* (6), *Polygonaceae* (5), *Scrophulariaceae* (5). Câte 3 familii taxonomice sunt prezente în colecție cu 4 specii, 11 familii – cu 2 specii și 20 familii cu câte o specie de PM (fig.3).

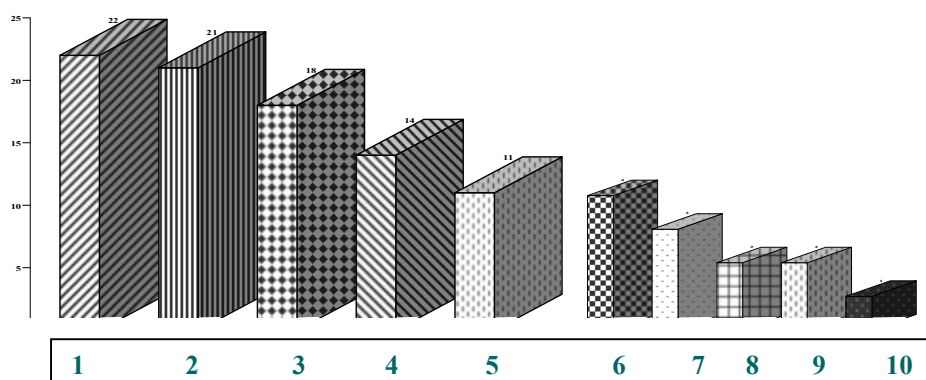

Fig.3. Repartizarea speciilor de PM din colecție conform apartenenței familiei taxonomice: 1 – *Asteraceae*, 2 – *Rosaceae*, 3 – *Lamiaceae*, 4 – *Fabaceae*, 5 – *Apiaceae*, 6 – *Solanaceae*, 7 – *Papaveraceae*, 8 – *Malvaceae*, 9 – *Polygonaceae*, 10 – *Scrophulariaceae*

Numărul speciilor PM cultivate în colecție este puțin mai redus decât necesarul programei de studii pentru cele mai importante familii taxonomice (fig.4), deoarece unele specii nu sunt caracteristice arealului R.Moldova, iar altele le găsim în flora spontană din zonele verzi adiacente CC a PM. Decalajul mai mare între numărul de specii necesare conform programei de studii și prezenței lor în colecție pentru fam. *Rosaceae* se explică prin lipsa multor specii lemnoase, care sunt bine cunoscute și întâlnite în grădinile particulare.

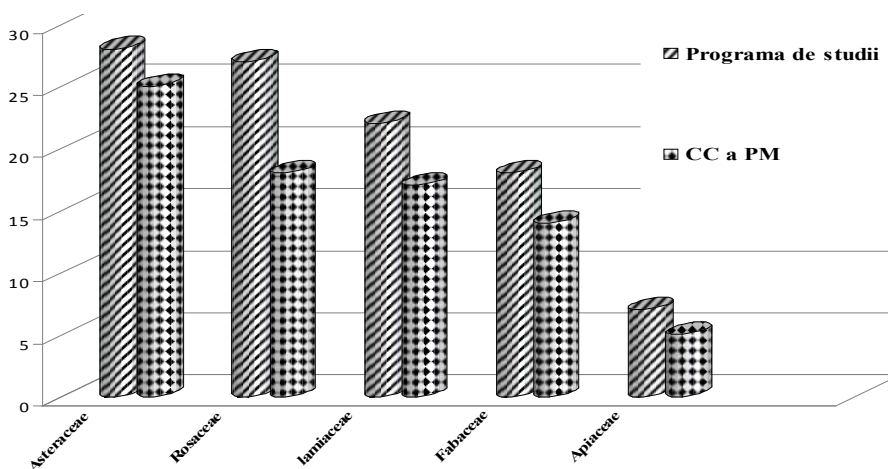

Fig. 4. Cota parte (%) a familiilor după numărul speciilor din programa de studii la Botanica farmaceutică și din colecția CC a PM a USMF

În colecție sunt specii de plante rar întâlnite în flora R. Moldova, care conform gradului de rarietate [3] se distribuie în felul următor: vulnerabile – *Scopolia carniolica*, *Ephedra distachya*; critic periclitare – *Digitalis lanata*, *Gypsophila glomerata*, periclitare – *Padus avium*.

• **Evaluarea colecției de plante medicinale după indicii farmacognostici**

Programa de studii la Farmacognozie prevede însușirea produsului vegetal cu diferită compoziție chimică: hidrați de carbon, lipide, vitamine, uleiuri volatile, oleo-rezine, substanțe amare, tioheterozide, heterozide cardiotonice, saponozide, alcaloizi, compuși fenolici, cumarine și cromone, derivați ai antracenuului, flavonoide, substanțe tanante și diverse principii active [7].

Pentru însușirea programei studenții au nevoie de a dezvolta abilități practice de recunoaștere a PM producătoare de produse vegetale, de identificare macroscopică, microscopică și fitochimică a produsului medicinal vegetal de diferite tipuri. În acest scop s-a efectuat evaluarea colecției de PM după tipul produsului vegetal și compoziția chimică.

Evaluarea colecției de plante medicinale după tipul produsului vegetal

Analiza efectuată demonstrează că colecția CC a PM include marea majoritate de specii de PM producătoare de diferite tipuri de produse vegetale: *herba*, *radices*, *bulbus*, *rhizomata*, *tuber*, *folia*, *flores*, *fructus*, *cortex*, *semina*, prevăzute în programa de studii la Farmacognozie. Ponderea mai mare revine PM producătoare de frunze – 48 specii, puțin cedează cele producătoare de fructe – 47 specii, urmează PM de la care se recoltează florile – 39 specii și rădăcină – 33 specii. 29 specii PM sunt producătoare de părți aeriene, 20 specii – semință, 14 specii – rizomi și doar 10 specii – scoarță. S-a constatat că cota parte (%) se distribuie în felul următor: produsului vegetal *folia* revine 20% specii PM și constituie maximum, valoare aproape echivalentă produsului vegetal *fructus* – 19,58% specii, urmează produsul vegetal *flores* – 16,25%, *radices* – 13,75%, *herba* – 12,08%, *semina* – 8,33%, *rhizomata* – 5,83%, iar minimum - 4,16% specii PM sunt producătoare de *cortex* (fig.5). S-a relevat că în colecție lipsesc PM de la care se recoltează produsul vegetal de tip *gemmae*, *turiones*, *stipites*, *succus* etc.

Colecția include specii de PM cu conținut diferit de principii active: 36 specii de PM cu conținut de uleiuri volatile, 23 – alcaloizi, 14 – flavonoide, 11 – substanțe tanante, 10 - vitamine și 10 - saponozide, 9 - glucide, 8 - lipide, 7 - derivați ai antracenuului, 6 - cumarine, câte 4 - heterozide cardiotonice și substanțe amare, 3 - diverse principii active, câte 1 - tioheterozide și substanțe rezinoase. La compararea PM producătoare de produs vegetal cu diferit conținut chimic din colecție și a necesarului programei de studii la Farmacognozie (tabelul 1) constatăm că în CC a PM a USMF cota parte cedează puțin.

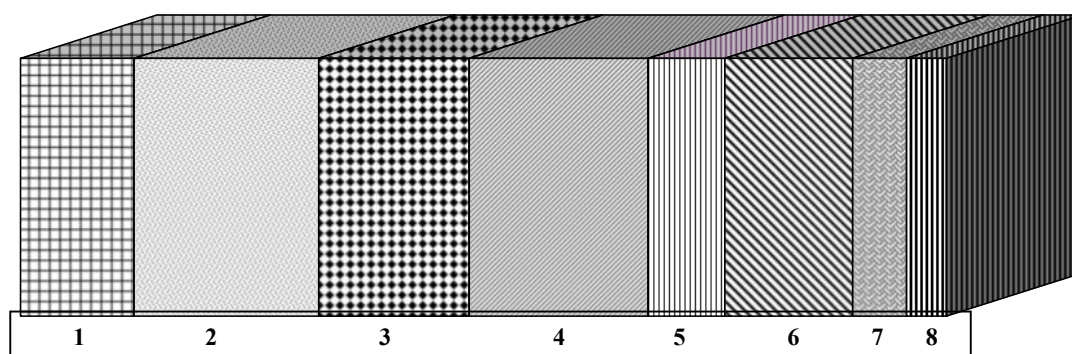

Fig. 5. Cota parte (%) a PM din colecția de plante medicinale după tipul produsului vegetal: 1 – herba, 2 – folia, 3 – flores, 4 – fructus, 5 – semina, 6 – radices, 7 – rhizomata, 8 – cortex.

Evaluarea colecției de PM după compoziția chimică a produsului vegetal

Rezultatele studiului demonstrează că în colecție sunt prezente toate categoriile de PM după compoziția chimică, doar că în programă ele prevalează numeric. În colecție lipsesc PM, care sunt în flora spontană chiar în locurile adiacente CC a PM a USMF „Nicolae Testemițanu”.

Tabelul 1. Cota parte (%) de PM, după compoziția chimică a produsului medicinal vegetal din CC a PM a USMF „Nicolae Testemițanu” și programa de studii la Farmacognozie

SPECII DE PLANTE MEDICINALE		
Compoziția chimică a produsului vegetal	CC a PM (%)	Farmacognozie (%)
<i>Hidrați de carbon</i>	5,77	6,23
<i>Vitamine</i>	6,41	8,40
<i>Lipide</i>	3,13	5,49
<i>Uleiuri volatile</i>	23,08	28,02
<i>Substanțe rezinoase</i>	0,64	1,16
<i>Substanțe amare</i>	2,56	4,07
<i>Alcaloizi</i>	14,74	22,19
<i>Heterozide cardiotonice</i>	4,49	5,23
<i>Saponozide</i>	5,77	7,98
<i>Derivații antracenului</i>	2,85	4,65
<i>Flavonoide</i>	6,97	9,98
<i>Cumarine și cromone</i>	2,85	3,49
<i>Substanțe tanante</i>	7,05	9,98
<i>Diverse principii active</i>	7,69	8,14

• **Evaluarea colecției de plante medicinale după indicii farmacologici**

S-a efectuat analiza comparată a prezenței PM în colecție și a necesarului conform programei de studii la Farmacologie [4] conform celor mai importante sisteme de organe: respiratorii, cardiovasculare, urogenitale, gastrointestinale, a sistemului nervos central și periferic (fig.6). Rezultatele denotă, că colecția dispune de tot spectrul de PM conform efectului acțiunii terapeutice, doar că în programa de studii, PM numeric sunt mai multe. Decalajul cel mai mare reprezintă categoria de PM cu acțiune cardiovasculară și sedativă.

• **Evaluarea colecției de plante medicinale după indicii toxicologici**

Rezultatele evaluării denotă că studenții la cursul de Plante toxice studiază cca 50 de specii, însă în colecție sunt în număr de 18 ceea ce constituie doar 36 % din totalul plantelor toxice studiate (fig.7). Lipsesc plante toxice prevăzute de programa de studii, deoarece ele sunt specifice altor regiuni geografice: *Ledum palustre*, *Taxus baccata*, *Aconitum soongaricum*, *Lobelia inflata*, *Thermopsis lanceolata*, *Sophora pachycarpa*, *Anabasis aphylla*, *Heracleum sosnowski*, *Nerium oleander* etc.

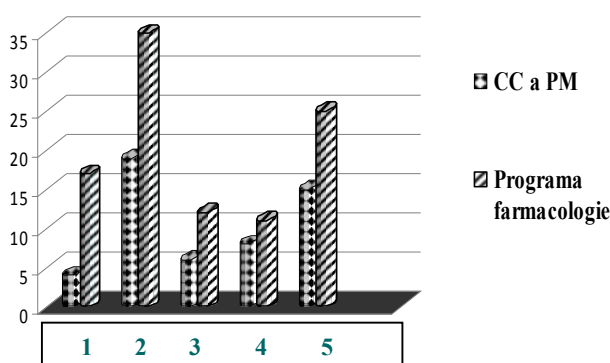

Fig. 6. Cota parte (%) de PM din programa de studii la Farmacologie și colecție conform acțiunii terapeutice asupra sistemelor de organe: 1 – nervos, 2 – cardiovascular, 3 – respirator, 4 – gastrointestinal, 5 – urogenital.

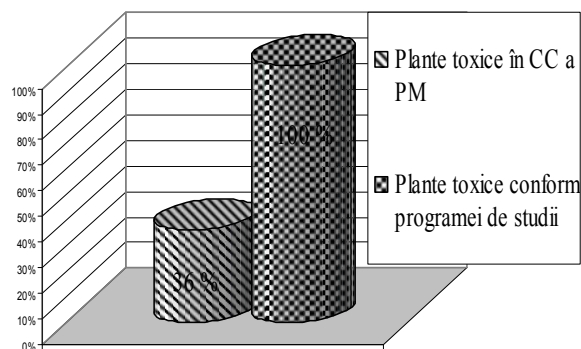

Fig. 7. Cota parte (%) de plante toxice în CC a PM și programa de studii

Colecția CC a PM a USMF “Nicolae Testemițanu” include 205 taxoni (specii, subspecii, varietăți, forme, soiuri), inclusiv 51% specii de plante cultivate în R.Moldova, 27 % specii de plante alohtone și 22% - specii de plante din flora spontană a R.Moldova.

Plantele din colecția CC a PM sunt studiate în teze de doctor habilitat (*Lilium martagon*, *Aronia melanocarpa*), teze de doctor (*Centaurea cyanus*, *Hypericum perforatum*), teze de licență (*Solidago canadensis*, *Cynara scolymus*, *Ginkgo biloba*, *Carum carvi*, *Dracocephalum moldavica*, *Chaenomeles japonica*, *Mentha piperita* etc).

Concluzii

1. Colecția de PM a CC a PM a USMF “Nicolae Testemițanu” acoperă aproape total necesarul de PM după tipul biomorfologic, durata vieții, tipul metamorfozelor, apartenența sistematică, compoziția chimică, tipul produsului vegetal, acțiunea farmacologică și toxicologică. Lipsesc, preponderent, plante din familii nespecifice condițiilor pedo-climatice R.Moldova sau care sunt în flora spontană a ariilor verzi adiacente (pădure, colină, luncă etc).
2. De introdus în colecție PM rare în scopul bioconservării: *Alnus incana*, *A. glutinosa*, *Galantus nivalis*, *G. plicatus*, *Hepatica nobilis*, *Nupar luteum*, *Rhamnus tinctoria* etc.
3. Pentru asigurarea disciplinelor cu material botanic și farmacognostic uscat și conservat de sporit numărul indivizilor unor specii: *Atropa belladonna*, *Adonis vernalis*, *Acorus calamus*, *Digitalis purpurea*, *Primula veris*, *Bergenia crasifolia*, *Scopolia carniolica*.
4. În scopul asigurării disciplinelor catedrei cu tot spectrul de tipuri ecologice de plante de creat bazin de apă și o miniseră.

Bibliografie

1. Bodrug M., Grădina de Plante Medicinale a USMF „Nicolae Testemițanu”, În: Buletinul AȘM. Științe Medicale, nr. 2 (2), p. 102-107.
2. Calalb T., Bodrug M. Botanica farmaceutică. Editura CEP“Medicina”, Chișinău, 2009, 498 p.
3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, Ed. A II, Știința, 2001, 288 pag.
4. Gonciar V., C. Scutari, Ed. Cheptea, V. Cazacu. Indicații metodice pentru lucrările practice la farmaco și fitoterapie, Chișinău, 2006, 112 pag.
5. <http://www.pha.keio.ac.jp/en/facilities/garden.html>
6. <http://www.rcm.upr.edu/Pharmacy/MuseumOurCollections.htm>
7. Nistoreanu A. Farmacognozie, Chișinău, Ed: Tipografia Centrală, 2000, 672 pag.
8. Бодруг М., Бодруг О. Сад лекарственных растений Государственного Медицинского и Фармацевтического Университета «Николае Тестемитану», В: Матер. Международного Симпозиума «Нетрадиционное растениеводство. Эниология. Экология и здоровье», Книга I, Алушта, 2004, с. 41-53.

MORFO-BIOMETRIA PLANTELOR DE *CYNARA SCOLYMUS* L., CULTIVATĂ ÎN COLECȚIA DE PLANTE MEDICINALE A CENTRULUI DE CULTIVARE A PLANTELOR MEDICINALE A USMF “NICOLAE TESTEMIȚANU”

C. Ciobanu¹, T. Calalb², E. Diug¹

¹Catedra Tehnologia medicamentelor

²Catedra Farmacognozie și Botanică farmaceutică

Summary

Morpho-biometry of plants *Cynara scolymus* L., cultivated in the medicinal plants collection of the Centre of medicinal plants cultivation of SMPU “Nicolae Testemițanu”

Globe artichoke plant *Cynara scolymus* L. was introduced in collection of the Center of Cultivation of Medicinal Plants of SMPU “Nicolae Testemițanu” in 2002 year. The morpho-biometrical evaluation of the globe artichoke plant was effectuated on more that 10 parameters.